

Dezvoltarea administra iei publice eficiente  i responsabile prin modernizarea func iilor executive  i consolidarea managementului

Iurie  AP,
doctorand, Academia de Administrare Public ,
deputat  n Parlamentul Republicii Moldova

*Motto: „Toate erau laolalt , dup  aceea
a venit mintea  i le-a pus  n ordine”
(Anaxagoras)*

SUMMARY

The Republic of Moldova has made a formal commitment to speed up its development. In this regard, the reform of public administration will support the achievements of other implemented reforms. The administrative reform aims to modernize and develop executive positions for a quality service provision. This will focus on institutional and functional development of public authorities, modernization and efficient provision of public services.

REZUMAT

Republica Moldova  i-a încheiat un angajament oficial de a accelera dezvoltarea sa.  n acest sens, reforma administrației publice va sprijini realizările altor reforme implementate. Reforma administrativă are ca scop modernizarea  i dezvoltarea unor pozi ii executive pentru o furnizare de servicii de calitate. Aceasta se va concentra pe dezvoltarea instituțională și func ional  a autoritaților publice, modernizarea  i furnizarea eficientă a serviciilor publice.

Republica Moldova  i-a asumat un angajament formal de a accelera dezvoltarea  ării f c nd-o intensivă din punctul de vedere al capitalului, durabilă  i bazată pe cuno tin e.

Av nd un cadru de lucru strategic, care define te calea de dezvoltare a Republicii Moldova, în prezent avem o stare critică privind implementarea reformelor, inclusiv a celor prevăzute în Agenda de Asociere cu Uniunea Europeană.

 n acest sens, reformele în domeniul administrării publice, de r nd cu cele din justi ie, vor sus ine succesul reformelor din toate celelalte sectoare. Astfel, o birocratie eficientă constituie temelia procesului de

transformare a rela iilor dintre stat, popula ie  i sectorul privat.

Starea de lucruri existentă, dar  i oportunit  ile create prin semnarea Acordului de Asociere necesită urgentarea definirii strategiei opera ionale de reformă at t la nivel central, c t  i la nivel local.  n acest context putem defini problema-cheie: realizarea obiectivelor de bună guvernare  i implementarea angajamentelor Acordului de Asociere necesită un sistem de administra ie publică eficient  i responsabil. Acest deziderat este confirmat  i de prevederile Acordului de Asociere, Titlul IV, capitolul 1, art. 21, 22  i 23.

Acordul răspunde expres la întreba-

rea: „Ce trebuie să facem?” „Se va acorda o atenție deosebită modernizării și dezvoltării funcțiilor executive, în scopul prestării serviciilor de calitate cetățenilor Republicii Moldova.” [1]

Vom constata că în ultimii zece ani au fost realizate anumite progrese privind ajustarea legislației și îmbunătățirea proceselor administrative.

Pornind de la starea de lucruri atestată, întru realizarea obiectivelor stabilite, vom defini domeniile de intervenție:

a) dezvoltarea instituțională și funcțională a autorităților publice, asigurarea unui proces decizional și de planificare strategică eficient, participativ și transparent;

b) modernizarea serviciilor publice (e-guvernare, servicii eficiente, costuri reduse de gestionare);

c) eficientizarea unui serviciu public profesionist prin consolidarea performanței și meritocrației.

Vom reitiera prevederea Acordului de Asociere privind dezvoltarea instituțională și funcțională a autorităților publice și asigurarea unui proces decizional și de planificare strategică eficient, participativ și transparent.

În acest sens trebuie să fie definite prioritățile pentru reformarea administrației publice în perioada mandatelor puterilor centrale și locale.

Punctul de plecare pentru administrația publică centrală de specialitate este Legea nr. 98 din 04.05.2012.

În special, este vorba de organizarea adecvată a acestora prin implementarea prevederilor Legii despre:

- delimitarea funcțiilor de elaborare și de promovare a politicilor de funcțiile de implementare a acestora;

- atribuirea clară a responsabilităților și competențelor, având ambiguitatea, dublarea și suprapunerea acestora;

- simplitatea și claritatea structurilor instituționale;

- eficacitatea în atingerea obiectivelor și realizarea sarcinilor stabilite. [2]

Un aspect important ar fi și trecerea la elaborarea politicilor în bază de dovezi, or, starea existentă denotă faptul că deciziile de politici sunt adesea adoptate fără a lua în considerare implementarea sau consecințele economice, sociale și de mediu sau datele exacte cu privire la populație. [3]

Realizarea acestor obiective va depinde în mare măsură de eficiența Unității de coordonare a Reformei administrației publice. Modelul existent (structura, componența și funcțiile) nu este adecvat și nu va da rezultatul scontat. [4]

Un loc aparte revine reformei de descentralizare, care trebuie să fie abordată în context cu politicile de dezvoltare regională. Sistemul administrației publice locale, parte a puterii executive, joacă un rol important în modernizarea țării.

Astăzi atestăm o fragmentare teritorială excesivă, autorități publice locale subfinanțate și care prestează un spectru îngust de servicii. [5]

- 84 la sută din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul I nu prestează servicii;

- peste 30 la sută din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul I nu întrunesc condițiile legale (au mai puțin de 1.500 de locuitori);

- costurile administrative pe cap de locuitor sunt de cinci ori mai mari în unitățile administrativ-teritoriale mici (20 dolari SUA față de 4 dolari SUA pe cap de locuitor).

 n contextul dat  i întru modernizarea  i dezvoltarea func iilor executive se impune realizarea reformei de descentralizare  i consolidare a autonomiei locale.

Realiz nd reforma de descentralizare, trebuie să se ia în calcul principiile de bază ale acesteia:

a) specificul fiecărui stat, în cazul nostru - al Republicii Moldova (istoric, geografic, dezvoltare, tradi ii, cultură etc.);

b) descentralizarea, ac iune comună a statului  i cetățenilor;

a) puterea centrală - o realitate, dar nu o formulă instituțională vagă;

b) statul trebuie să fie democratic;

c) statul trebuie să fie puternic (de r nd cu descentralizarea, să asigure deconcentrarea);

d) voin a durabilă (reforma de descentralizare durează...);

c) descentralizarea impune realizarea a două echilibre majore. Descentralizarea condi ioneaz  amenajarea adecvată a teritoriului.

Or, descentralizarea conduce la o autonomie majoră, inclusiv privind acumularea  i utilizarea resurselor.

Riscuri: colectivit  ile bogate se vor  mbog  i în continuare, iar cele sărace vor deveni  i mai sărace, ceea ce poate pune în pericol unitatea na ional . Statul intervine prin amenajarea adecvată a teritoriului (reforma administrativ-teritorială), alte instrumente pentru a asigura un echilibru relativ...

 n acest context, reforma administrativ-teritorială este o derivată, o condi ie a descentralizării  i un instrument de modernizare a sistemului administrației publice locale ca parte a puterii executive.

Scenarii posibile pentru Republica Moldova:

Varianta I

RM - I nivel cu 111 UAT.

Beneficii. Reducerea cheltuielilor administrative cu peste 70 la sută capacitatea administrativă (economii se realoc  către

furnizarea de servicii, capacitatea instituțională (numărul angaja ilor va cre te la 40 (5,7).

Varianta II

289 - UAT (nivelul I);

Beneficii. Reducerea cheltuielilor administrative cu peste 50 la sută.

Riscuri. Varianta I  i II (pentru nivelul II).

Nivelul regional 3 UAT (Nord, Centru, Sud).

Beneficii. Poten ial pentru integrare regională, dezvoltare echilibrată, fezabilitate opera ional , costuri administrative reduse, birouri regionale, beneficii  i finan are UE.

Concluzie. Unit  ile administrativ-teritoriale reformate, at t la nivel local c t  i regional, vor avea acoperire teritorială suficientă  i resurse pentru a planifica  i a facilita dezvoltarea economică locală.

Al doilea echilibru ce se impune este cel din descentralizare  i deconcentrare.

Colectivitatea descentralizată - servicii publice de gospodărie comunală, altele.

Statul prin deconcentrare  i descentralizare - serviciile prestate de administrația publică centrală  i cele de institu iile publice.

 n conformitate cu principiul subsidiarit  ii urmează să fie asigurată amenajarea adecvată a serviciilor statului (prin deconcentrare  i descentralizare)  n UAT.

Un alt domeniu de intervenție  ine de serviciile publice. Pornind din perspectiva  tiin ei, serviciul public poate fi definit ca fiind acea organiza ie de stat sau a colectivit  ii locale,  nf in at  de autorit  ile competente cu scopul de a asigura satisfacerea unor cerin e ale membrilor societ  ii, în regim de drept administrativ sau civil în procesul de executare a legii. [6]

Prestarea ineficientă, fragmentată  i de multe ori coruptă a serviciilor spore te costurile afacerilor, afectează cre terea  i limitează accesul, în special pentru oamenii săraci  i cei din zonele rurale. [7]

 n acest context, modernizarea serviciilor publice, cu scopul sporirii eficien ei prestării

serviciilor cetățenilor și reducerii costurilor de gestionare a afacerilor constituie una dintre cele mai importante provocări ale administrației publice pentru viitorul imediat.

În acest sens, se cere analiza Programului de modernizare a serviciilor publice pentru 2014 – 2016 și, respectiv, identificarea provocărilor de implementare și amplificarea reorganizării proceselor de activitate pentru serviciile prioritare, cu accente pe câștiguri rapide și prin integrarea ghișeelor unice și digitalizarea serviciilor.

Modernizarea administrației publice cere implicit consolidarea performanței și meritocrației. Urmează să fie asigurată implementarea integrală a stimulentele de performanță, conform prevederilor Legii nr. 48 din 2012 privind sistemul de salarizare în serviciul public.

Altă prioritate ține de modernizarea sistemului de formare în serviciul public, pentru a viza efectiv problemele de capacitate în elaborarea politicilor și prestarea serviciilor publice la toate nivelurile guvernării.

Concluzii. Definirea unei viziuni politice strategice privind procesele de descentralizare și dezvoltare regională durabilă pentru perioada 2016 – 2020; pornind de la experiența celor 6 ani, dar și luând în calcul starea de lucruri în domeniu, se impune stabilirea unei unități comune pentru coordonarea și implementarea reformelor de descentralizare și dezvoltare regională; atingerea obiectivului privind dezvoltarea administrației publice eficiente și responsabile va depinde de poziția (influența) mediului academic.

BIBLIOGRAFIE

1. Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele-membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte.
2. Legea nr. 98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate.
3. Note informative din partea partenerilor de dezvoltare ai Moldovei. Chișinău, ianuarie 2015.
4. Legea nr. 435 din 28.12.2006 privind descentralizarea administrativă.
5. Decentralisation et formation pour l'administration locale.// „Cahiers Africains d'Administration Publique,” 1997.
6. Controlul descentralizării și reformelor administrației publice în Europa Centrală și de Est. Chișinău, Ed. Tehnica-INFO, 2004.
7. Studiu analitic privind structura administrativ-teritorială în Republica Moldova, Expert Grup, 2010.

Prezentat: 18 ianuarie 2016.

E-mail: iurietsap@yandex.ru